

"A la televisió, la cultura

Entre els molts projectes que té en cartera Manuel Huerga, n'hi ha un llargament esperat: la seva pel·lícula *Antàrtida*. És el pas de la televisió al cinema.

Té entre mans quatre o cinc projectes alhora. Tot l'any 93 ha treballat, com a responsable del servei d'audiovisuals del Centre de Cultura Contemporània de Barcelona, classificant, cercant i descobrint totes les imatges, tant de tipus documental com de ficció, en qualsevol suport, que puguin existir sobre la ciutat de Barcelona. Aquest Centre s'inaugurarà pel febrer del 94 amb l'exposició "Ciutats: del globus al satèl·lit", per a la qual Manuel Huerga ha realitzat una sèrie de divuit vídeos. També acaba un vídeo per a l'exposició "Visions urbanes" que es farà al Centre Pompidou de París, a partir del febrer, i que posteriorment, cap al maig, passarà al CCC de Barcelona. Ha dirigit l'escenografia i la transmissió en directe per TV3 del concert de Lluís Llach, *Un pont de mar blava*. I té entre mans, amb l'escriptor Francisco Casavella, el projecte de la seva primera pel·lícula, *Antàrtida*. Tot i així, per a molts és encara una jove promesa.

—*Suposo que feia anys que havies perdut el contacte amb Lluís Llach, potser fins i tot com a espectador. Has redescobert en Llach pel fet de treballar-hi?*

—Per mi en Llach era la llegenda d'un moment. Representava l'estat de coses d'aquest país, ara fa vint anys. Tots hem oblidat bastant ràpidament com estàvem llavors. D'entrada, treballar amb ell m'ha fet rebobinar, recuperar uns ideals, uns sentiments que tenia aparcats. Potser ara tot això torna a tenir el seu sentit. Per mi té un caire, almenys simbòlic, això que ell hagi tornat a aparèixer en la meua vida. Lluís Llach té un món força ric. No diu ximpleries. Parla clar.

—*I també t'has retrobat amb la seva música?*

—Els meus gustos musicals són suficientment eclèctics per a apreciar la qualitat en qualsevol estil. No és el meu tipus de música, perquè, si bé són cançons molt boniques i inspirades, també són molt tristes, tan tristes, tan tristes que... La meua cultura musical té més a veure amb el rock. Ara, sempre hi ha lloc per a cançons d'aquestes. A mi m'agrada molt aquella que diu

"La meua cultura musical té més a veure amb el rock que amb Lluís Llach."

"que tinguis sort". Jo em sabia de memòria totes les d'aquell disc del 76. *El pont de mar blava* em sembla un treball esplèndid.

—*Fa anys que t'anomenen "el jove director de cinema". Sembla que, per fi, ho seràs de veritat. Tens entre mans el projecte força avançat d'una pel·lícula que es titularà *Antàrtida*... Quins ingredients havien de confluïr perquè t'hi possessis?*

—Jo sempre he volgut fer cinema. Fa anys i anys i anys que busco una història que m'agradi i m'interessi, que m'estimuli, que tot el que ex-

Interessa menys que mai"

RICARD CUGAT

pliqui m'arribi al cor. Quan vaig llegir *El Triunfo* de Francisco Casavella, vaig pensar: per fi puc fer una pel·lícula. De totes maneres, no vam poder comprar els drets d'*El Triunfo* i ens hem posat entre tots dos a crear una altra història. És veritat que tothom diu que sóc la jove promesa. He fet moltes coses: televisió, documentals, ràdio, cerimònies olímpiques, etc. Però aquesta serà la meva primera pel·lícula. I és un gran repte.

—*I per què no t'havies aventurat a escriure't tu el teu propi guió, la teva pròpia història?*

"Estic tranquil perquè el guió i els diàlegs d'*'Antàrtida'* són molt bons. Ara necessito fer un bon 'casting' d'actors joves, cosa que és difícil."

—Fa anys, vaig anar a un curset de guionistes, dirigit pel senyor Frank Daniels. Hi va assistir gent molt diversa. Aquell senyor ens havia d'explicar el secret de com es fa un guió. Allò va ser com un tractament de xoc, igual que internar-nos en un psiquiàtric.

—*Per què?*

—Ens volia introduir en el mètode. I el mètode és un autèntic psicodrama. Havíem de passar per un procés iniciàtic amb nosaltres mateixos... Vaig acabar tan fart de tot i tan frustrat! Jo no vaig sortir-ne sabent escriure un guió, si-

nó sabent que mai no sabria escriure un guió. Almenys em va servir per a això.

—*I aleshores vas decidir de buscar-te una història ja escrita o buscar-te un bon escriptor que te la fes...*

—Sí, però no perquè me l'escrigui, sinó per estar amb ell, i treballar amb ell; perquè ell és qui sap crear situacions i històries amb cap i peus. A més a més, el Casavella en sap molt, de cinema, cosa que és un doble avantatge. A part ser un autèntic talent com a escriptor, parlem un llenguatge semblant. Entre nosaltres hi ha una fluïdesa que és màgia pura. És una situació ideal: ell fa el que vol i jo també.

—*De què tracta la història?*

—El títol provisional és *Antàrtida*. L'hem tret d'una cançó del John Cale que es diu "Antartica Starts Here". A més a més, hem demanat a John Cale que faci la banda sonora de la pel·lícula i que hi aparegui fent d'ell mateix, i ho ha acceptat. Aquesta cançó, ell la dedica a l'Eddie Sedwick, una musa de Warhol, del cinema *underground* de la Factory.

—*Per fer el guió us baseu en la biografia d'ella, o voleu fer el vostre particular homenatge a l'underground?*

—No és ni la seva biografia, ni un homenatge a l'*underground*. El que ens fascina de tot això és el context en què es mou un personatge d'aquesta mena: el món de les drogues, de les vides portades al límit i de com redimir-se de tot això. És la història de dos *ionquis* que es troben casualment. Aquesta circumstància fortuïta els fa viatjar plegats durant tota la pel·lícula, perseguits per policies, gàngsters i tota la pesca. La història, curiosament, s'assembla a *True Romance* ('Amor a quemarropa') de Tony Scott. Té similituds, però només en el plantejament inicial. No hi tindrà res a veure.

—*I com conceps la pel·lícula des del punt de vista de direcció? Quins són els principals problemes que se't plantegen?*

—Estic tranquil perquè el guió i els diàlegs són molt bons. Ara necessito fer un bon *casting* d'actors joves, cosa que és difícil. Han de ser molt joves. Els has de descobrir, te'ls has d'inventar, els has d'emmotllar. Això és el que hauria d'aconseguir. Per altra banda, toquem un tema que aparentment és delicat: el de la droga. Sobretot ara. Per tant, situem l'acció en una època que no és l'actual, concretament a l'any 85, a Barcelona, en un moment que coneixem molt i que ens permet de tocar el tema amb perspectiva, tranquil·lament. Si, aquesta història, la centrèssim en el temps d'ara seria impossible sense que la sida ho condicionés tot. Precisament perquè aquesta qüestió ens mereix molt de respecte, hem volgut situar la història en un altre moment.

—*Quin estil vols que tingui?*

—Jo he de trobar el meu propi estil.

—*Encara no el tens?*

"No sé quina capacitat tinc de dirigir actors... Si fallo, em passarà el que passa a la pel·lícula 'Europa': que es perd en la seva sofisticació, en l'amanerament. L'estil ha d'estar al servei de la història."

—Sí, però tot el que he fet és televisió i documentals. En el pla narratiu, encara no m'he enfrontat mai gaire amb una història. Per exemple, no sé quina capacitat tinc de dirigir actors... Vull un estil poc realista. Vull que s'assembli més a un conte que no pas al docudrama o el pseudo-documental. Res a veure amb els *Deprisa, deprisa* del Carlos Saura i *El Pico*, etc. M'agradaria fer-la com el *Dràcula* del Coppola, com una història irreal, fantasiosa... O com *Rumble Fish*, o, fins i tot, com *Corazonada*. També m'agrada l'artificiositat que té Hitchcock en certes pel·lícules. Si fallo, em passarà el que passa a la pel·lícula *Europa*: que es perd en la seva sofisticació, en l'amanerament. L'estil ha d'estar al servei de la història.

—*No et fa por l'excessiva predisposició que hi ha respecte a tot el que fas? En aquest país, tot el que fa en Manuel Hueriga és brutal, excels, definitiu...*

—En sóc conscient, d'això, però no m'ho acabo de creure gaire. A mi em va fer molta gràcia el que va passar amb el documental que vaig fer sobre Glenn Gould. Cada dia passen per televisió deu mil documentals. Si de cadascun, se n'hagués de fer tota la promoció que es va fer amb el meu, seria l'hòstia. De totes maneres, tant de bo que fos així sempre, i no sols amb mi, sinó amb tots els creadors que fan coses aquí a casa.

—I al mateix temps segur que has tingut i tens altres idees que no hi ha manera que interessin les televisions d'aquí, tret que algú de fora hi posi diners, etc. I un cop fet: Manuel Huerga és genial! No hi ha molt de provincianisme?

—Sí, bastant, però tot això, no m'ho crec. Tot l'enrenou que fan, no fa per a mi. Si vas a una televisió a explicar la idea d'un Glenn Gould, el primer que et diran és que no saben qui és ni els interessa. En canvi, després, quan l'has pogut moure a fora, munten la gran campanya. És com això del Llach. "El Huerga fa un Llach". Jo he fet la transmissió del concert com qualsevol realitzador; no té cap més secret. Aquesta situació a vegades és incòmoda, altres és agradable.

—Tot aquest espai que podria ocupar el documental, el reportatge de creació, etc., sembla que ja no interessi les televisions d'aquí.

—No hi ha documentals perquè no se'n produeixen. Si, per exemple, vols fer una cosa sobre la cultura i la història de l'Àfrica, el primer que et diuen és: "Home, però nosaltres tenim una cultura, aquí, que tal i retal..." I després tampoc no en fan ni sobre la cultura d'aquí. També s'ha de tenir en compte que els documentals no són un negoci per a ells, si no és que els vengui una productora que els pugui col·locar a una vintena de televisions.

"La televisió el que fa és imposar. Ara imposa la mediocritat. Si, per exemple, des de la televisió pública s'imposés la qualitat, la cosa podria començar a canviar."

—Però a la televisió d'aquí tu vas ser dels qui van obrir moltes vies. I aquestes vies ara semblen ja mortes.

—Ara a la televisió la cultura interessa menys que mai. Aquest moment és el pitjor per a fer, no ja un Glenn Gould —que seria un luxe asiàtic—, sinó coses molt més populars. No els interessa. Les audiències cauen en picat, etc.

—Aquest argument serveix per a la privada.

—La pública és igual.

—I hauria de ser igual?

—És clar que no! Ara bé, el plantejament de la pública no el defenso, però l'entenc... A mi em sembla que la gran campanada, la farà la televisió, sigui pública o privada, que plantegi una programació de qualitat, nit i dia. Jo sóc bastant fan del Canal Plus, més m'estimo pagar i no sentir-me insultat tot el dia. La televisió és infumable, ara. No es pot ni veure. Jo confio que un dia un senyor dirà: "Què collons! Vinga, a fer una bona televisió!", i aleshores tothom s'hi apuntarà. De sobte, la moda serà fer bona televisió. N'estic convençut.

—Vols dir que només falta que algú d'un despatx decideixi de canviar el xip?

—La televisió el que fa és imposar. Ara imposa la mediocritat. Si, per exemple, des de la televisió pública s'imposés la qualitat, la cosa podria començar a canviar. De moment, només imposen mediocritat...

—Justificant-se amb l'excusa que això és el que vol la gent.

—Exacte. I aquí hi ha el problema. Una televisió té un deure moral, cultural i social: informar, entretenir i educar. I això no ho compleixen. Una televisió pública, avui, hauria d'imposar aquests criteris, passi què passi.

—Per cert, en quin punt està el projecte del Centre de Cultura Contemporània de Barcelona?

—A termini mitjà el Centre i tota l'àrea de la Casa de la Caritat vindrà a ser com Les Halles de París. Hi haurà la Casa de Cultura, el Museu d'Art Contemporani, el nou Institut Alemany, la Videoteca, que és com una biblioteca pública d'imatges, al davant hi lliurà la Facultat de Geografia i Història, etc. Nosaltres tenim un espai per a oferir també a la Filmoteca... Però ara resulta que arriba la Universitat Pompeu Fabra, que s'ho menja tot, i també ha fet una oferta a la Filmoteca. Ells tenen molts més diners, els paguen un cinema nou en canvi que vagin a instal·lar-s'hi. Nosaltres no podem competir amb això. Crec que és estrany que una Universitat capitalitzi la Filmoteca, però em sembla que els diners surten del mateix lloc.

—Antàrtida. De moment, només hi ha el guió. Quan calcules que començareu a rodar?

—D'aquí a un any, si tot va bé.

—I després?

—Amb en Casavella ja tenim idees per a segones i terceres aventures. **Xavier Montanyà**